

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN VIỆT HUẤN

GIÁO DỤC TRUNG HỌC CƠ SỞ
THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN, TỈNH THÁI NGUYÊN
(2009-2017)

Ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số: 8229013

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Loan

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam công trình nghiên cứu: “*Giáo dục trung học cơ sở thành phố Thái Nguyên, tỉnh Thái Nguyên (2009-2017)*” dưới sự hướng dẫn của *PGS.TS Nguyễn Thị Quế Loan* là kết quả nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu, kết quả nghiên cứu trong Luận văn là trung thực và chưa từng có ai công bố trong bất kì một công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 7 năm 2019

Tác giả luận văn

Trần Việt Huân

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài, tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình và sự đóng góp quý báu của nhiều cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện thuận lợi để tôi hoàn thành luận văn.

Lời đầu tiên tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc tới cô giáo PGS.TS Nguyễn Thị Quế Loan đã hướng dẫn tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và thực hiện Luận văn: *Giáo dục trung học cơ sở thành phố Thái Nguyên, tỉnh Thái Nguyên 2009-2017*.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới các thầy, cô giáo Khoa Lịch sử, Phòng Đào tạo sau đại học Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã chỉ bảo tận tình, tạo điều kiện giúp đỡ, động viên, khích lệ tôi trong thời gian học tập và hoàn thành luận văn.

Đồng thời, tôi xin cảm ơn cơ quan Văn phòng Tỉnh ủy Thái Nguyên, UBND tỉnh Thái Nguyên, Thành ủy, UBND thành phố Thái Nguyên, Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh, Phòng Giáo dục và Đào tạo thành phố Thái Nguyên... đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và sưu tầm tài liệu.

Thái Nguyên, tháng 7 năm 2019

Tác giả luận văn

Trần Việt Huấn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC KÍ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC BẢNG BIỂU	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu	2
3. Đối tượng, phạm vi, mục tiêu, nhiệm vụ nghiên cứu	4
4. Nguồn tài liệu, phương pháp nghiên cứu	6
5. Đóng góp của luận văn	6
6. Bố cục Luận văn	7
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN VÀ GIÁO DỤC TRUNG HỌC CƠ SỞ THÀNH PHỐ TRƯỚC NĂM 2009	8
1.1. Khái quát về thành phố Thái Nguyên, tỉnh Thái Nguyên	8
1.2. Giáo dục trung học cơ sở thành phố Thái Nguyên trước năm 2009	11
1.2.1. Thời kỳ từ năm 1962 đến năm 1985.....	11
1.2.2. Thời kỳ từ năm 1986 đến năm 2008.....	19
Tiểu kết chương 1	31
Chương 2: THỰC TRẠNG GIÁO DỤC TRUNG HỌC CƠ SỞ THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN TỪ NĂM 2009 ĐẾN NĂM 2017	33
2.1. Chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về giáo dục và triển khai thực hiện ở Thái Nguyên.....	33
2.2. Hệ thống trường lớp, cơ sở vật chất, đội ngũ cán bộ, giáo viên và học sinh THCS	37
2.2.1. Hệ thống trường lớp, cơ sở vật chất	37
2.2.2. Đội ngũ cán bộ, giáo viên và học sinh Trung học cơ sở.....	42
2.3. Chương trình và các hoạt động giáo dục.....	46

2.3.1. Chương trình giáo dục	46
2.3.2. Hoạt động giáo dục	51
Tiểu kết chương 2	54
Chương 3: NHỮNG KẾT QUẢ VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM CỦA GIÁO DỤC TRUNG HỌC CƠ SỞ THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN (2009-2017)	55
3.1. Mạng lưới trường, lớp và đội ngũ cán bộ, giáo viên	55
3.1.1. Mạng lưới trường, lớp	55
3.1.2. Đội ngũ cán bộ, giáo viên	58
3.2. Cơ sở vật chất và thiết bị dạy học	63
3.3. Chất lượng giáo dục	69
3.4. Bài học kinh nghiệm và một số đánh giá, đề xuất của tác giả	81
3.4.1. Bài học kinh nghiệm	81
3.4.2. Một số đánh giá, đề xuất của tác giả	83
Tiểu kết chương 3	86
KẾT LUẬN	87
TÀI LIỆU THAM KHẢO	89
PHỤ LỤC

DANH MỤC CÁC KÍ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

STT	Chữ cái viết tắt	Nội dung
1	GD&ĐT	Giáo dục và Đào tạo
2	SGK	Sách giáo khoa
3	TH	Tiểu học
4	THCS	Trung học cơ sở
5	THPT	Trung học phổ thông
6	UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng

Bảng 1.1.	Cơ sở vật chất xây dựng cơ bản THCS.....	30
Bảng 1.2.	Trang thiết bị dạy học THCS năm học 2005-2006.....	30
Bảng 2.1.	Số trường THCS của thành phố Thái Nguyên đạt chuẩn quốc gia tính đến năm 2015-2016.....	40
Bảng 2.2.	Tỷ lệ giáo viên trung học cơ sở đạt chuẩn (2010-2017).....	44
Bảng 2.3.	Tổng số học sinh THCS thành phố Thái Nguyên (2010-2017).....	44
Bảng 2.4.	So sánh chất lượng học sinh bậc THCS năm học 2010-2011 với năm học 2015-2016.....	45
Bảng 3.1.	Thống kê số lượng trường THCS thành phố qua một số năm học.....	55
Bảng 3.2.	Số trường THCS thuộc thành phố Thái Nguyên sau điều chỉnh địa giới.....	56
Bảng 3.3.	Thống kê số lượng các trường, lớp bậc THCS của thành phố Thái Nguyên (tính đến năm 2017).....	57
Bảng 3.4.	Số giáo viên THCS thành phố đạt chuẩn qua một số năm học 2010-2017.....	60
Bảng 3.6.	Số lượng học sinh THCS thành phố qua một số năm học.....	63
Bảng 3.7.	Ngân sách đầu tư cho sự nghiệp giáo dục thành phố Thái Nguyên qua các giai đoạn.....	68
Bảng 3.8.	Kết quả thi giải Toán trên mạng năm học 2015-2016.....	75
Bảng 3.9.	Kết quả thi giải toán trên máy tính cầm tay lớp 9 một số năm học.....	76
Bảng 3.10.	Thống kê trường THCS đạt chuẩn quốc gia (tính đến năm 2017).....	80

Biểu

Biểu đồ 2.1.	Đánh giá hạnh kiểm tốt qua một số năm học (đơn vị tính %)	46
Biểu đồ 3.1.	Tỷ lệ giáo viên đạt chuẩn, trên chuẩn qua một số năm học	61

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Ngày 2/9/1945, tại quảng trường Ba Đình lịch sử, Bác Hồ đọc bản Tuyên ngôn độc lập khai sinh ra nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, sự kiện này đánh dấu một mốc son chói lọi trong lịch sử dân tộc. Trong những năm kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ cứu nước, Đảng và Nhà nước luôn đề cao vai trò của giáo dục, coi đó cũng là một loại giặc “giặc dốt”. Sau ngày đất nước thống nhất, Đại hội Đảng IV (14-20/12/1976), xác định tiến hành cải cách giáo dục trong cả nước; phát triển giáo dục phổ thông; sắp xếp, từng bước mở rộng và hoàn chỉnh mạng lưới các trường đại học, cao đẳng và trung học chuyên nghiệp; phát triển rộng rãi các trường dạy nghề.

Bước sang thời kỳ đổi mới, giáo dục và đào tạo luôn là một trong những nội dung quan trọng được Đảng đề cập trong văn kiện của các kỳ đại hội. Đặc biệt, trong thời đại cuộc cách mạng khoa học và công nghệ 4.0 đã và đang làm biến đổi sâu sắc đời sống vật chất, tinh thần của xã hội, và cũng đặt ra bao thách thức có thể giữ vững sự ổn định, phát triển trong tình hình mới, giáo dục và đào tạo trở thành một trong những nhân tố hàng đầu quyết định đến sự phát triển của đất nước.

Phát triển giáo dục chính là phát triển con người, xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa, xây dựng con người cả về đạo đức, lối sống, lẫn kỹ năng, trình độ nhằm phát huy đúng tư cách là chủ thể sáng tạo nên mọi giá trị vật chất và tinh thần của xã hội; con người là nguồn lực cơ bản tạo ra mọi nguồn lực khác thúc đẩy sự phát triển của xã hội. Chính vì vậy, Đảng và Nhà nước luôn dành sự ưu tiên hàng đầu cho sự phát triển của giáo dục và đào tạo. Hằng năm ngân sách nhà nước dành từ 18-20% để chi cho giáo dục và đào tạo....

Trong hệ thống giáo dục phổ thông, giáo dục trung học cơ sở (THCS) đóng vai trò là cầu nối giữa giáo dục tiểu học (TH) với giáo dục trung học phổ thông (THPT), được thực hiện trong 4 năm (từ lớp 6 đến lớp 9). Học

sinh vào học Trung học cơ sở là những học sinh đã hoàn thành chương trình giáo dục tiểu học.

Do đặc điểm tâm, sinh lý ở độ tuổi vị thành niên rất phức tạp cho nên việc giáo dục học sinh ở cấp học trung học cơ sở có vai trò hết sức quan trọng trong việc nâng cao nhận thức, trau dồi đạo đức, làm cơ sở cho việc phân luồng học sinh sau khi tốt nghiệp trung học cơ sở.

Nhận thức được vị trí, vai trò hết sức quan trọng của bậc học, trong những năm qua, ngành Giáo dục không ngừng đẩy mạnh nâng cao chất lượng dạy và học của cấp trung học cơ sở, song bên cạnh những thành tựu đã đạt được, chất lượng giáo dục của cấp học vẫn còn bộc lộ nhiều yếu, kém, bất cập, chưa đáp ứng được yêu cầu ngày càng cao của xã hội.

Thành phố Thái Nguyên (tỉnh Thái Nguyên) có hệ thống các trường học từ bậc tiểu học đến trung học cơ sở, trung học phổ thông, trung cấp, đào tạo nghề, cao đẳng, đại học chuyên nghiệp... dày đặc. Trong đó, các trường THCS có số lượng không nhỏ. Để đánh giá khách quan, toàn diện về những kết quả đã đạt được của sự phát triển giáo dục THCS của thành phố Thái Nguyên. Trên cơ sở đó, rút ra những bài học kinh nghiệm trong công tác giáo dục trung học cơ sở nói chung, tác giả chọn “*Giáo dục trung học cơ sở thành phố Thái Nguyên, tỉnh Thái Nguyên (2009 - 2017)*” làm đề tài luận văn thạc sĩ.

2. Lịch sử nghiên cứu

Cho tới nay, vấn đề giáo dục giành được sự quan tâm nghiên cứu của nhiều nhà khoa học. Tuy nhiên, nghiên cứu về sự nghiệp giáo dục Việt Nam nói chung và của tỉnh Thái Nguyên nói riêng thì mới có một số công trình tiêu biểu như:

Năm 1995, cuốn sách “*Năm mươi năm phát triển sự nghiệp giáo dục và đào tạo (1945-1995)*” của Bộ Giáo dục và Đào tạo được xuất bản đã khái quát về bức tranh giáo dục Việt Nam từ năm 1945 đến năm 1995, trong đó có ngành giáo dục phổ thông giai đoạn 1975-1995. Cuốn sách đã cung cấp cho đọc giả những tài liệu cơ bản về đường lối, chính sách và tình hình phát triển phổ thông và những đánh giá, nhận xét về giáo dục Việt Nam trong giai đoạn này [24].

Năm 2004, cuốn sách *“Lịch sử giáo dục Việt Nam”* của tác giả Bùi Minh Hiền được xuất bản đã khái quát được lịch sử giáo dục Việt Nam qua các thời kỳ, trong đó nghiên cứu về giáo dục phổ thông ở nước ta từ năm 1975 đến năm 2000 [26].

Năm 2005, sách *“Nguyễn Văn Huyền toàn tập - Văn hóa và giáo dục Việt Nam”* của tác giả Nguyễn Văn Huy là một trong những cuốn sách quý, sưu tầm và tuyển chọn những hoạt động cho sự nghiệp giáo dục của ông Nguyễn Văn Huyền trong gần 30 năm với cương vị Bộ trưởng Bộ Quốc gia Giáo dục từ cuối năm 1945 đến năm 1975. Trong cuốn sách này đã thể hiện nhiều dạng văn bản rất có giá trị đó là hệ thống các chỉ thị, nghị quyết, sắc lệnh, công văn, biên bản họp liên quan đến các hoạt động giáo dục và quản lý giáo dục do Chủ tịch Hồ Chí Minh và do Nguyễn Văn Huyền ký; đồng thời là những bài đăng trên báo, tạp chí; những báo cáo, tham luận tại hội nghị; thư gửi học sinh, giáo viên... liên quan đến giáo dục [28].

Năm 2005, Luận văn *“Giáo dục phổ thông Thái Nguyên từ khi tái lập tỉnh đến nay (1997-2005)”* của tác giả Nguyễn Minh Tuấn đã tập trung nghiên cứu về sự phát triển và những đặc điểm của giáo dục phổ thông tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 1997 đến 2005 [48].

Năm 2009, Luận văn *“Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên lãnh đạo sự nghiệp giáo dục - đào tạo từ năm 1997 đến 2005”* của tác giả Lý Trung Thành đã trình bày một cách hệ thống về vai trò lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên đối với sự nghiệp Giáo dục - Đào tạo giai đoạn 1997-2005 [46].

Năm 2011, Luận văn *“Giáo dục phổ thông tỉnh Thái Nguyên (1945-1954)”* của tác giả Bùi Thị Hoa đã tập trung nghiên cứu về giáo dục tỉnh Thái Nguyên trước cách mạng tháng Tám năm 1945, giáo dục phổ thông tỉnh Thái Nguyên trong 02 giai đoạn 1945-1949 và 1950-1954 [27].

Năm 2015, Luận án Tiến sĩ *“Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên lãnh đạo sự nghiệp giáo dục phổ thông từ năm 1997 đến năm 2010”* của tác giả Đoàn Thị Yến đã tập trung làm rõ quá trình Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên quán triệt, vận dụng chủ trương, đường lối của Đảng về giáo dục vào điều kiện thực tiễn của địa